

Zakládací listina kláštera Chilandar

Velký župan Štěpán Nemanja (1166-1196) zakládá na Athosu klášter Chilandar a obdarovává ho. Datováno: 1198 - před 13. únorem 1199. Originál pergamenu byl v archivu chilendarského kláštera, poté v Bělehradě až do roku 1915, kdy zmizel během rakousko-uherské okupace Srbska (1915-1918).

Fotografii této listiny jsme konzultovali z archivu SANU, Istorijaska zbirka, č. 7933.

Vydání: Avramović, Opisane, 16-18; Miklosich, Monumenta, č. 9; Šafarík, Památky, 3-5; Petit-Korabiev, Actes, č. 3 (chybně připsáno králi Štěpánu I. Korunovanému); Solovjev, Odabrani spomenici, 11-14. Částečně in: Srov: Novakovič, Zakonski spomenici, 384-385.

Literatura: Srov: Solovjev, Hilendarska povelja, 64-65; Živojinović, Vlastelinstvo, 71-102.

Na počátku stvořil Bůh zemi a nebe a lidi na něm a požehnal jim. A Bůh jim dal moc nad vším, co stvořil. A některé z nich učinil císaři, jiné knížaty a některé [z nich] panovníky. A nechal jejich stádo pást a chránil je před vším zlem, které na ně útočilo. Proto, bratři moji, milosrdný Bůh učinil Řeky císaři a Maďary králi. A oddělil všechny národy, dal jim zákony a zvyky, ustanovil nad nimi vládcy podle zvyků a zákonů a oddělil je svou moudrostí. Pak se svým velkým a nezměrným milosrdenstvím a láskou k lidstvu udělil našim pradědům a dědům vládu nad touto srbskou zemí, avšak pracoval na zlepšení lidí a ani v nejmenším si nepřál jejich zkázu.

A mne, při svatém křtu pojmenovaného Štěpána Nemanju, ustanovil velkým županem. Obnovil jsem své dědictví, ba co víc, posílil jsem je s pomocí Boží i díky své moudrosti, kterou mi Bůh udělil. A vybudoval jsem svou zničenou zemi. A získal jsem na straně moře Zetu s městy. A z Arbanasu jsem vzal Pilot, ze země Řeků jsem vzal Lab s Lipljanem, Globočicu, Reke, Zagrlata, Levče, Belicu [a] Lepenicu. A s pomocí Boží a vlastním úsilím jsem všechny tyto země získal. A s pomocí Boží se nad mým knížectvím rozprostřel mír a ticho.

Začal jsem bystřit své myšlenky a učit svou mysl a toužit a starat se o svou duši, ke které skupině bude ve dnech Posledního soudu přiřazena, s přáním vzít si obraz andělů a apoštolů, abych mohl následovat slova Boží: „Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný ve svém srdci, neboť mé jho je mírné a mé břemeno lehké.“

Uplynulo mnoho času a můj milosrdný Pán nezapomněl na modlitby toho, kdo byl stvořen k Jeho obrazu, ale projevil milosrdenství jako milosrdný soudce a ten, kdo dává odměny, jak řekl Svými neposkrvněnými ústy: "Nepřišel jsem povolát spravedlivé, ale hříšníky k pokání." A náhle se pro mě z Jeho milosrdenství objevila příznivá chvíle a všechna sláva a čest tohoto světa pro mě nic neznamenala a celá krása tohoto života a podivuhodný vzhled byly viditelné jako dým a Kristova láska se ke mně vázala, i když jsem jí nebyl hoden. A najednou jsem se vzdal své vlády a celé své rodiny, všech, pro Krista a nejsvětější Paní, Matku Boží, a chtěl jsem, aby to tak bylo. A On mi, hříšníkovi, udělil své svaté jho, učinil mě údem obrazu velkých a malých andělů a apoštolů.

A protože se mi to tak stalo, zanechal jsem na svém trůnu, ve své Kristem udělené vládě, svého milovaného syna Štěpána, velkého župana a sebastokrata, zetě kyra Alexia, korunovaného Bohem za císaře Řeků. Ačkoli jsem byl nehodným služebníkem Kristovým, nazval jsem se Simeonem mnichem a svému synovi jsem dal všechna požehnání, jako Izák požehnal svému synu Jakubovi, s úmyslem, aby mu pomáhal ve všech požehnaných skutcích při jeho vládě, jakož i aby byl milosrdný ke

křesťanskému světu a staral se o církve a jejich služebníky a nestyděl se před Stvořitelem a jeho Pánem.

Poté jsem z vůle svého Pána Ježíše Krista, jak říká Písmo: "Žádný prorok není přijat ve své vlasti," začal zlepšovat své myšlenky, které vyplývaly z mého poznání, a hledal jsem nějaké místo, kde bych našel spásu. A můj Pán mě neopustil, ani mé přání, navíc má radost z hříšníků, kteří hledají pokání. A tak jsem vyšel ze své vlasti a vydal se na Svatou horu. A tam jsem našel bývalý klášter jménem Chilandar Obětování Matky Boží, z něhož se nezachoval ani jediný kámen, ale naopak byl dávno zničen. A tak jsem zatížil své stáří a s pomocí svého syna, velkého župana, mě Bůh učinil zakladatelem. A o kousky tohoto kláštera jsem požádal a obnovil ho z vůle Matky Boží. A skrze mé prosby jsem od císaře získal Pariči v Prizrenu pro klášter na Svaté hoře Matky Boží v Melee a tyto vesnice: Neprobišta, Momuša, Slamodrava, Retivla, Trnje, Retivštica, Trnovac, Hoča a další Hoča a tamní trh. A tam jsem vysadil dva vinohrady a také čtyři včelíny. Jeden včelín v Trpěze, druhý v Dabšore, třetí v Goliševu a čtvrtý v Pariči. A v každém z těchto včelínů jsou dva muži. A [dal jsem také] horu Bogača. A z Vlach, jurisdikce Rad a Đurađ. Celkem je tam 170 Vlachů. A dal jsem dobytek, kolik jsem mohl, a v Zetě klisny a 30 lopat soli.

A kdyby někdo z mnichů utekl nebo Vlach [utekl] k velkému županovi nebo k někomu jinému, má se vrátit. A pokud některý ze županových mužů přijde k mnišskému lidu, má se vrátit. A to všechno jsem dal klášteru na Svaté Hoře, aby neměl žádné požadavky ani od mých dětí, ani od mých vnuků, ani od mých bratranců, ani od nikoho jiného. Kdyby to někdo zkazil, ať ho Bůh soudí a má svatou Matku Boží a mě, Simeona hříšníka, [za žalobce???] v den soudu.

Simeonův kříž a podpis.